

Dr. Gözde MERAL

**KRİZİN EKONOMİ POLİTİĞİ:
SAĞLIK ŞOKLARI, PİYASALAR
VE DEVLETİN ROLÜ**

FİLİZ KİTABEVİ

İSTANBUL

2025

Şubat 2025

ISBN: 978-625-5957-33-7

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com
bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖN SÖZ

Bu çalışma, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Doktora Programı kapsamında, değerli tez danışmanım Prof. Dr. Sema Yılmaz danışmanlığında “Sağlık Krizlerinin Ekonomik Etkileri: Avusturyacı Konjonktür Teorisi ve Keynesyen İktisat Bağlamında Değerlendirilmesi” başlıklı doktor tezi esas alınarak hazırlanmıştır. Bilimsel bilgiye katkı sunma ve ilgili alandaki mevcut literatürü zenginleştirme amacıyla hazırladığım bu çalışmada, literatürde eksik olduğunu değerlendirdiğim bir konuyu detaylı bir şekilde ele alıp analiz etmeye çalıştım.

Bu süreçte, bana rehberlik eden, akademik bakış açımı geliştiren ve her daim destekleyen Saygıdeğer Danışmanım Prof. Dr. Sema Yılmaz’a en derin teşekkürlerimi sunuyorum.

Akademik yolculuk, sadece bireysel çabadan ibaret değildir; insanın yanında duran, destek veren, sabır gösteren sevdiklerinin de emeği büyüktür. Bu nedenle, hayatımın her anında yanımda olan, özverileriyle bana güç veren Sevgili Eşim Ömer Ertuğrul’a ve her daim varlığıyla mutluluk kaynağım olan Oğlum Tuğberk Alp’e sonsuz minnettarım. Onların desteği ve sevgisi olmasaydı, bu süreç benim için çok daha zorlu olurdu.

Bilimin ve bilginin ışığında ilerleyen herkese ilham vermesi dileğiyle...

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	III
İÇİNDEKİLER	V
1. GİRİŞ	1
2. SAĞLIK KRİZLERİ, EKONOMİK KRİZLER VE KRİZ TEORİLERİ.....	9
2.1. Sağlık Krizlerinin Kavramsal Çerçevesi ve Kronolojisi	9
2.2. Ekonomik Krizlerin Anatomisi	19
2.2.1. Reel Sektör Krizleri	19
2.2.1.1. Enflasyon Krizleri.....	20
2.2.1.2. Durgunluk Krizleri.....	21
2.2.1.3. İşsizlik Krizleri	23
2.2.1.4. Stagflasyon Krizleri	24
2.2.2. Finansal Krizler	25
2.2.2.1. Para (Döviz) Krizleri	31
2.2.2.1.1. I. Nesil Para Krizleri (Kanonik Kriz Modeli)	32
2.2.2.1.2. II. Nesil Para Krizleri.....	35
2.2.2.1.3. III. Nesil Para Krizleri	38
2.2.2.2. Bankacılık Krizi.....	41
2.2.2.3. Dış Borç Krizleri.....	45
2.2.2.4. Sistemik Finansal Kriz.....	48
2.3. Ekonomik Krizlere Alternatif Yaklaşımlar	49

2.3.1. Keynesyen İktisadın Temel Varsayımları	52
2.3.2. Avusturya İktisat Okulunun Temelleri ve Avusturyacı Konjonktür Teorisi.....	60
2.3.2.1. Birinci Kuşak Temsilcileri	65
2.3.2.2. İkinci Kuşak Temsilcileri	67
2.3.2.3. Modern Kuşak Temsilcileri.....	71
2.3.2.4. Avusturyacı Konjonktür Teorisi.....	72
3. YÜZYILIN İKİ PANDEMİSİ VE EKONOMİK ETKİLERİ	79
3.1. İspanyol Gribi Sırasında Yaşam ve Ekonomi	84
3.1.1. 1900'lere Genel Bir Bakış	95
3.1.2. İspanyol Gribinin Ekonomik Etkileri	104
3.1.2.1. Milli Gelir ve Büyüme	110
3.1.2.2. Emek Piyasası.....	114
3.1.2.3. Gelir Dağılımı.....	120
3.1.2.4. Kamu Bütçesi	123
3.1.2.5. Tasarruf ve Yatırım	126
3.1.2.6. Enflasyon.....	130
3.1.2.7. Faiz Oranları.....	132
3.1.2.8. Özel ve Kamusal Tüketim.....	134
3.1.2.9. İş Başarısızlıkları.....	136
3.1.2.10. Dış Ticaret	139
3.1.2.11. Parasal Göstergeler ve Finansal Piyasalar	142
3.1.2.12. Sektörel Etkiler.....	144
3.2. Koronavirüs Pandemisi ve Ekonomik Etkileri.....	145
3.2.1. Günümüz Pandemisine Doğru İktisadi Yapı	150
3.2.2. Koronavirüs Pandemisinin Ekonomik Etkileri.....	169
3.2.2.1. Milli Gelir ve Büyüme	174
3.2.2.2. Emek Piyasası.....	185
3.2.2.3. Gelir Eşitsizliği.....	197

3.2.2.4. Kamu Bütçesi	204
3.2.2.5. Tasarruf ve Yatırım	214
3.2.2.6. Enflasyon.....	220
3.2.2.7. Faiz Oranları.....	225
3.2.2.8. Özel Tüketim Harcamaları	228
3.2.2.9. İş Başarısızlıkları	232
3.2.2.10. Dış Ticaret	235
3.2.2.11. Parasal Göstergeler ve Finansal Piyasalar	237
3.2.2.12. Sektörel Etkiler.....	239
3.2.2.13. Doğrudan Yabancı Yatırımlar	241
4. KEYNESYEN VE AVUSTURYACI PERSPEKTİFTEN İKİ BÜYÜK PANDEMİ	245
4.1. Keynesyen İktisat Açısından Sağlık Krizleri	247
4.1.1. Keynesyen Perspektiften İspanyol Gribi Pandemisi.....	248
4.1.2. Keynesyen Perspektiften Koronavirüs Pandemisi.....	255
4.2. Avusturyacı Konjonktür Teorisi Açısından Sağlık Krizleri	281
4.2.1. Avusturyacı Konjonktür Teorisi Perspektiften İspanyol Gribi Pandemisi	283
4.2.2. Avusturyacı Konjonktür Teorisi Perspektiften Koronavirüs Pandemisi	287
5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	301
6. KAYNAKÇA	315